

ОСОБЛИВОСТІ БАГАТОМОВНОЇ ГРУПИ НА ПІДГОТОВЧОМУ ФАКУЛЬТЕТІ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН

Галаган Л. В., Піщева Т. І. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)

Сучасні політичні та економічні умови в нашій країні змушують заповнювати навчальні групи на підготовчому факультеті (та й на основному етапі навчання) студентами з різних країн, з неоднаковим рівнем володіння мовою і рівнем загальної освіти, з різними планами та тривалістю подальшого навчання. У результаті перед кафедрою Мовної підготовки ставиться непросте методичне завдання, яке полягає в тому, щоб організувати комунікативний простір, у якому пізнання мови ставало б можливим для кожного учня.

Спочатку створюється враження, що багатомовна група, має перевагу перед мономовною, оскільки учні позбавлені можливості спілкуватися своєю рідною мовою, тобто вони поставлені в умови, у яких вимушені будуть вибудовувати комунікацію на українській мові. Проте ж на практиці виявляється, що цей шлях для деяких студентів не такий простий. І тут студенти вдаються до мови універсального міжнародного спілкування, якою на сьогоднішній момент є англійська мова.

Англійська мова стає для студентів мовою-посередником. Нею вони намагаються спілкуватися на занятті і на перервах, але кожен на «своєї» англійській. Проте є ситуації, коли учень не володіє англійською мовою або його англійську не розуміють, тоді студент вкрай неохоче йде на контакт з іншими студентами і обмежує своє коло спілкування.

Останнім часом усередині створених груп з'являються мономовні мікрогрупи, у які входять по двоє-троє представників однієї країни (наприклад: двоє марокканців, двоє турок, ліванець, еквадорець та ін.). Це, як правило, створює в групі психологічний дискомфорт, атмосферу суперництва, а іноді взаємного невдоволення і навіть конфліктів (суперечки між сунітами та шиїтами тощо).

Наступна проблема багатомовної групи пов'язана з тим, що навчання мові в такій групі ускладнюється, оскільки студенти з різних країн мають різний рівень освіти і систему мови. Для громадян Марокко, Лівану (з досвідом опанування європейської мови) вивчення української мови є менш складним, ніж для громадян Китаю, Туреччини, мови яких істотно відрізняються від української. Відповідно, останні засвоюють мову повільніше і відстають від більш успішних студентів з інших країн.

Далі складність полягає в тому, що у студентів з різних країн несхожі особливості вимови, різні можливості для лексичної, морфологічної, синтаксичної роботи.

Так само часто спостерігається наявність розбіжних цілей навчання і принципово відмінних поглядів на навчання, на процес здобуття освіти.

У таких умовах від викладача вимагається поєднувати групову роботу з індивідуальною, що часто буває важко здійснити.

Вплив системи мови студентів на формування нової мовної системи відбувається при засвоєнні будь-якого мовного явища будь-якого рівня протягом вивчення української мови. Тому прийоми національно орієнтованої методики можуть бути застосовані до усіх рівнів мови (фонетичного, граматичного, лексичного) і на всіх етапах навчання.

При відборі мовного матеріалу необхідно орієнтуватися не лише на систему української мови, але також і на результати порівняльного аналізу української мови і мови студентів, враховувати потреби національної аудиторії.

Викладачеві необхідно будувати свою роботу з урахуванням таких особливостей: 1) формувати таке комунікативне середовище, до якого необхідно залучити усіх студентів групи. З цією метою перед студентами можуть бути поставлені завдання, у яких їм важливо не лише продемонструвати своє вміння у говорінні та письмі, але й порозумітися з іншими учнями (пропонується писати листи певному учасникові групи, декільком учасникам, усій групі та ін.). 2) створювати на занятті атмосферу співпраці, толерантності, що перешкоджає замкнутості мікрогруп.

Отже, перед групою ставиться комунікативне завдання, яке вирішується тільки за умови участі кожного студента. Така робота проводиться з самого початку навчання, щоб не викликати у студентів протидії. При використанні подібних форм навчання слід брати до уваги специфіку кожної конкретної групи та індивідуальні психологічні особливості окремих студентів.

Залучення до процесу навчання української мови матеріалів з рідних мов учнів, повідомлення про них певних відомостей і проведення відповідних зіставлень вимагає додаткового часу, проте на практиці можна переконатися в тому, що витрачений час окупається, оскільки значно швидше протікають процеси сприйняття явищ української мови, досягається більш правильне їх розуміння, міцне і тривале засвоєння.

При всій складності роботи у багатомовній групі перед викладачем відкриваються нові творчі можливості, де він може сприяти особистісному зростанню студентів і розширенню їхньої загальної комунікативної компетентності.